

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/dla-mediow/komunikaty/170389,100-lat-temu-powstal-Klub-Sportowy-Gedania-ostoja-polskosci-w-Wolnym-Miescie-Gda.html>
2022-12-03, 16:42

100 lat temu powstał Klub Sportowy Gedania - ostoja polskości w Wolnym Mieście Gdańsku

Data publikacji 14.09.2022

W Gdańsku Polacy grali w piłkę nożną przy Polskim Towarzystwie Gimnastycznym „Sokół”. 15 września 1922 r. klubowa sekcja piłkarska została wyodrębniona i na jej bazie powstał wielosekcyjny polski klub sportowy. Początkowo miał się nazywać „Polonia”, jednak niemieckie władze miasta nie zgodziły się na to. Gedania nie budziła takich sprzeciwów i została przyjęta za oficjalną nazwę.

Klub borykał się z problemami lokalowymi, ale już od 1923 r. mógł korzystać z prowizorycznego boiska zbudowanego na Biskupiej Górce. Od 1929 r. klub użytkował nowe obiekty sportowe w Wrzeszczu, znajdujące się na skrzyżowaniu ulic Ringstrasse (obecnie Kościuszki) i Heeresanger Strasse (obecnie Al. Legionów).

gedania

Na początku w klubie działała tylko sekcja piłkarska, **od 1931 r. powstały nowe sekcje: lekkoatletyczna, kolarska, motorowa, hokejowa, bokserska, strzelecka, tenisa ziemnego, motocyklowa, piłki ręcznej mężczyzn, piłki ręcznej kobiet oraz tenisa stołowego.** Klub stał się członkiem związków sportowych, od 1924 r. należał do Baltischer Rasen- und Wintersport-Verband (przemianowany 10 kwietnia 1927 r. na Baltischer Sport-Verband). Od 1934 r. Gedania była zrzeszona w Deutscher Fußball-Bund i Gauliga Ostpreußen, uczestniczyła w rozgrywkach dywizji Gauliga Danzig. Występy sportowców klubu obfitowały w sukcesy: **w 1930 r. Jan Bianga został pięściarskim wicemistrzem Polski, w tym samym roku Władysław Pianowski- motocyklowym mistrzem Polski.** W 1933 r. piłkarze zdobyli mistrzostwo Wolnego Miasta Gdańsk, w rozgrywkach piłkarskich w sezonach 1936-37 i 1937-38 klubowa drużyna zajęła drugie miejsce.

Po wybuchu II wojny światowej władze niemieckie doprowadziły do zawieszenia działalności klubu, a liczni jego członkowie zostali poddani represjom. **Starszy sierżant Wojciech Najsarek poległ w obronie Westerplatte, czterech członków klubu broniło Poczty Polskiej w Gdańsku, w niemieckim obozie koncentracyjnym KL Stutthof zostało zamordowanych kolejnych dwudziestu.** Henryk Kopecki, prezes klubu, oraz, Konrad

Zdrojewski i Władysław Dębowski, wiceprezesi, zostali przez Niemców rozstrzelani. W latach 1939-1945 zginęło 75 członków Gedanii.

Klub odrodził się w 1945 r. jako Klub Sportowy Gedania. W rozgrywkach piłkarskich nie udało mu się powrócić do przedwojennej świetności, grał w niższych ligach. Jednakże wychowankowie Klubu startowali w międzynarodowych zawodach. **W 1952 r. bokser Zygmunt Chychła zdobył złoty medal na igrzyskach olimpijskich w Helsinkach,** w 1960 r. w Rzymie, również w boksie, Brunon Bendig zdobył brąz. W 1980 r. w Moskwie wioślarki Małgorzata Dłużewska i Czesława Kościańska zdobyły srebro.

W 1987 r. Gedania połączył się z klubem MOSiR Gdańsk. Kolejna transformacja nastąpiła w 2003 r., kiedy Gedania łączy się z Flotyllą Gdańsk. Działalność klubu ograniczyła się do trzech dyscyplin: wioślarstwa, piłki nożnej oraz siatkówki.

Z okazji 100-lecia klubu Oddziałowe Biuro Upamiętniania Walk i Męczeństwa IPN w Gdańsku przygotowało wystawę poświęconą historii Gedanii. Wystawa, pod tytułem „Z miłości do sportu. Z dumy bycia Polakiem”, zostanie otwarta 15 września 2022 r. na al. Legionów. Będzie ją można oglądać w przestrzeni publicznej, pomiędzy kościołem św. Stanisława Biskupa Męczennika (al. Legionów 13) a historycznym stadionem Gedanii. Na wystawie zostaną zaprezentowane unikalne, pokolorowane zdjęcia Gedanistów. OBUWiM Gdańsk przygotował również reprint Księgi Pamiątkowej Kazimierza Papée oraz maskotkę w barwach klubu Gedania.